

Aktivitetsbaserade kontor - Hur påverkas utrymningsförmågan?

Hur vi arbetar förändras ständigt efter trender och behov. En pågående trend är att allt fler kontor blir aktivitetsbaserade för att tillgodose dagens förutsättningar och krav. Det är därför viktigt att ställa sig frågan hur denna trend påverkar utrymningsförmågan ur byggnader, så att eventuella problem kan adresseras.

Ett aktivitetsbaserat kontor innebär att personalen har möjlighet att byta plats obehindrat inom kontoret. Syftet är att individen ska välja den arbetsplats där sysslan utförs på bästa sätt. Det betyder att personalen inte längre har bestämda platser inom kontoret som ockuperas vare sig personen befinner sig vid sin plats eller inte. Att alla platser frigörs på detta sätt medför att ett företag kan utnyttja sina kontorsytor effektivare och antalet platser på kontoret kan ökas, vilket medför ekonomiska incitament för företaget.

Ur utrymningssynpunkt är den största skillnaden mellan ett öppet kontorslandskap med fasta platser och ett aktivitetsbaserat kontor att personantalet i byggnaden kan antas öka. Detta ställer krav på att man utreder huruvida utrymningskapaciteten av byggnaden tillfredsställer det ökade behovet.

En del av examensarbete utgjordes av en enkätundersökning bland anställda vid ett fallstudieobjekt, där objektets kontorslokaler befann sig i en övergångsfas från traditionellt öppna kontorslandskap till aktivitetsbaserade kontor. Vi hade därför möjligheten att tillfråga personal i både öppna kontorslandskap med fasta platser men även personal i aktivitetsbaserade kontor. I samband med enkätresultatet uppmärksammades att de anställdas val av utrymningsväg var ogynnsamma för utrymningsförfarandet, med

avseende på utnyttjandet av de befintliga utrymningsvägarna. Med hjälp av genomförda utrymningssimuleringar stod det klart att om byggnadens utrymningsvägar utnyttjades optimalt kunde tiden till fullständig utrymning påskyndas rejält, i jämförelse med hur personalen nyttjar utrymningsvägarna idag. Slutsatsen som kan dras av det är att en väl genomtänkt utrymningsstrategi kan spara värdefull tid vid en utrymningssituation. Det är såklart även väldigt viktigt att utbilda de anställda, så att de är väl medvetna om utrymningsstrategin och kan följa den.

Friheten och flexibiliteten i de aktivitetsbaserade kontoren kan medföra flera positiva effekter till den anställde genom ökad effektivitet, produktivitet och känsla av egenkontroll i arbetet. Men en baksida med flexibiliteten uppmärksammades i enkätundersökningen, där det fanns tecken på att gruppssammanhållningen på arbetsplatsen tycktes fungera sämre i de aktivitetsbaserade kontoren. Detta berodde på att flexibiliteten inom kontoret innebar svårigheter att hitta sina kollegor då de inte längre sitter på "sin" plats. På grund av att personer inom en arbetsgrupp nödvändigtvis inte sitter tillsammans, måste ledarskapet bedrivas med hänsyn till detta och sammanhållningen främjas på andra sätt.

Vi undersökte även om det fanns några skillnader mellan kontorstyperna när det gäller förberedelsetid, den tiden från att man hör ett utrymningslarm tills att man påbörjar utrymning. Detta undersökte vi genom att fråga de anställda vilka handlingar de trodde de skulle utföra innan de påbörjade utrymning genom en flervalsfråga. Vi kunde dock inte hitta finna någon större skillnad mellan de två kontorstyperna.